

Storbritanniens utträde ur EU : Lissabonfördragets bestämmelser om utträdet och handel samt de konstitutionella turerna i Storbritannien för respekt av folkomröstningen och utlösningen av artikel 50 EU om utträdet samt mediaröster

På hemsidan finns en artikel 2016-06-17 inför folkomröstningen om EU-medlemskapet i Storbritannien den 23 juni 2016 och en uppföljande artikel 2016-09-23 därefter. Nu väntar förhandlingar om utträdet med EU sedan Storbritannien lämnat in en anmälan om utträde den 29 mars 2017 till Europeiska rådets ordförande Donald Tusk. En månad senare väntas förhandlingarna komma igång. Det finns all anledning till att återkomma till diskussionen om vad förhandlingarna kan innebära och vad EU-rätten föreskriver. De massmediala inläggen måste skärskådas.

1. Bakgrund

Storbritanniens tidigare premiärminister David Cameron lovade 2013 att vid en seger för Tories i parlamentsvalet 2015 skulle en omförhandling om EU-medlemskapet ske och en folkomröstning hållas senast 2017 om att stanna kvar eller lämna EU. Folkviljan skulle respekteras. Labour motsatte sig en folkomröstning före parlamentsvalet och hade tidigare under sina premiärministrar Tony Blair och Gordon Brown svikit sina löften om en folkomröstning om EU:s nya grundlag, som senare fick heta Lissabonfördraget .

Tories vann valet i maj 2015 och fick egen majoritet i parlamentet. Premiärminister David Cameron träffade sedan omedelbart EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker för att diskutera Storbritanniens omförhandlingar med EU. I regeringsförklaringen bekräftades att lagstiftning skulle läggas fram snarast för en folkomröstning om ja eller nej till fortsatt medlemskap i EU före utgången av 2017. SvD 28/5 -15 Sedan företog David Cameron en rundresa till EU-länderna angående Storbritanniens omförhandling med EU.

Efter valförlusten avgick Labours partiledare Ed Miliband och den tillförordnade partiledaren Harriet Harman och den utrikespolitiska talespersonen för Labour Hilary Benn skrev den 24 maj 2015 en debattartikel i The Sunday Times: ”- Vi har haft ett val och vi har funderat på de samtal vi har haft med väljarna runt om i landet. Britterna vill få chansen att framföra sin åsikt om Storbritanniens medlemskap i EU. Labour kommer därför stödja förslaget om folkomröstning när det läggs fram i underhuset”. DN 25/5 -15 , DN 20/5 -15

Efter segern för Lämna-sidan, Brexit, i folkomröstningen den 23 juni 2016 avgick David Cameron som partiledare och premiärminister, så att regeringen kunde ombildas och den segrande Brexit-sidan i Tories svara för förhandlingarna och utträdet ur EU. Den 13 juli utsågs den tidigare inrikesministern Theresa May till ny premiärminister och hon blev partiledare. Hon hade tillhört Stanna kvar-sidan under folkomröstningen, men hon hade efter folkomröstningen förklarat att folkomröstningen skall respekteras : ”Brexit betyder Brexit” och att den som blir ansvarig för förhandlingarna med övriga EU ska vara från Lämna-sidan. Den nya premiärministern utsåg Boris Johnson till ny utrikesminister. En ny tjänst för internationell handel gick till en annan från Brexitkampanjen Liam Fox, som ska förhandla fram de nya handelsavtalen. Internationella handelsministeriet väntas behöva närmare 1000 handelsexpert. Brexitminister (secretary of state

for exciting the European Union) blev Lämna-sidans David Davis. Brexitministeriet väntas omfatta 250 arbetsplatser. På så sätt framgår den brittiska regeringens prioriteringar vad gäller utträdet och internationell handel.

2. Utformningen av programmet för Brexit

På Torypartiets årliga kongress klargjorde premiärminister Theresa May den 2 oktober 2016 : ” - Vi tänker ta Storbritannien ut ur EU. Jag kommer att aktivera artikel 50 / i Lissabonfördraget / senast i mars nästa år, sade Theresa May vid Tories årliga kongress, som i år hålls i Birmingham.”

DN 3/10 -16

Den osäkerhet som rått om när utträdesförhandlingarna ska komma igång undanröjdes och Theresa May preciserade på kongressen : ” - Det går inte mot en modell som Norges eller Schweiz. Det handlar om ett självständigt och oberoende Storbritannien som sluter ett avtal inom bland annat frihandel och frågor som terroristbekämpning, sade Theresa May, som betonade att ett återtagande av kontrollen över invandringen från EU är helt central för den brittiska regeringen.” Vidare gav hon till känna ett kommande lagpaket ”the Great Repeal Bill” som kommer att beslutas i parlamentet. ”**I april eller maj** nästa år tänker Theresa May lägga fram ”Great Repeal Bill”, ett lagpaket som ska upphäva EU-lagar eller infoga dem i brittisk lagstiftning när Storbritannien lämnar unionen.” DN 3/10 -16

3. De konstitutionella kraven för utlösandet av utträdesprocessen

Två personer vände sig till domstolen High Court mot att regeringen skulle använda sig av ett kungligt privilegium (royal prerogative) för att sätta igång utträdesprocessen enligt artikel 50 EU. Den 3 november 2016 kom utslaget från High Court att det krävdes ett parlamentsbeslut. DN 4/11-16, SvD 4/11 -16 Regeringen överklagade domen snabbt till Högsta domstolen. Den 24 januari 2017 slog Högsta domstolen fast att den brittiska regeringen inte kan trycka på startknappen för Brexit utan att först ha fått grönt ljus från parlamentet. DN 25/1 -17 Högsta domstolen slog också fast, att de regionala parlamenten i Skottland, Nordirland och Wales inte har någon behörighet i fråga om utträdet. SvD 25/1 -17

4. Premiärministerns tal den 17 januari 2017

Den 17 januari 2017 höll Theresa May ett länge emotsett tal inför förhandlingarna om utträdet ur EU. Premiärministern ”vill ha ett starkt och utåtblickande Storbritannien efter brexit. 'Ett globalt Storbritannien'. Ett Storbritannien utanför den inre marknaden, tullunionen och utan fri rörlighet.” Storbritannien ska knyta egna handelsförbindelser med omvärlden. SvD 18/1 -17 Premiärministern sade, ”att hennes land kan 'förändra sin ekonomiska modell' vid strandade förhandlingar, och att hon skulle föredra att hålla sig till WTO:s (Världshandelsorganisationen) globala tariffer framför att acceptera ett dåligt handelsavtal med EU när deadline nås våren 2019.” DN 18/1 -17 WTO:s tullsatsen rör sig i snitt om 2-3 procent och medger t ex en omfattande handel mellan EU-länder som Sverige och USA. Storbritannien kommer att återta full kontroll över migrationspolitiken och EU-domstolens jurisdiktion kommer att upphöra att gälla i Storbritannien.

Premiärministern gav besked om att parlamentet ska rösta om det slutliga avtalet. DN 18/1 -17

5. Regeringens proposition om aktivering av artikel 50 EU och parlamentsbehandlingen

Den 26 januari 2017 lade regeringen fram en proposition om att aktivera artikel 50 i EU-fördraget

som reglerar hur en medlemsstat lämnar unionen. DN 26/1 -17 På tisdagskvällen den 31 januari inleddes debatten i underhuset. Oppositionen ville få in olika tillägg och förbehåll i lagförslaget. DN 1/2 -17 På onsdagskvällen den 1 februari röstade de folkvalda ledamöterna i underhuset om själva lagförslaget. Sedan tas förslagen om olika tillägg och förbehåll upp till omröstning. ”En överväldigande majoritet av ledamöterna i det brittiska underhuset röstade på onsdagskvällen ja till regeringens förslag om att aktivera artikel 50 i Lissabonfördraget – själva startknappen för Brexit.

Beslutet kom efter två dagars debatt , i vilken många ledamöter varnat för följderna att lämna EU. När det väl blev dags för omröstning röstade dock 498 ledamöter för och 114 mot regeringens förslag. Med andra ord respekterades utfallet i den rådgivande folkomröstningen om Storbritanniens EU-medlemskap, då lämna-sidan vann med 52 procent.” DN 2/2 -17 Tories och Labours linje var att respektera folkviljan i folkomröstningen. ”Omkring 94 procent av Labours ledamöter i underhuset stödde stanna-sidan i folkomröstningen – men väljarna i 70 procent av Labours valkretsar röstade för den segrande lämna-sidan. Jeremy Corbyn /partiledaren/ har varit mån om att inte låta klyftan mellan väljare och representanter växa. ” DN 2/2 -17

Men det icke-folkvalda överhuset till parlamentet, en feodal kvarleva för privilegierade, röstade den 1 mars för ett tillägg med siffrorna 358 mot 256 om att EU-medborgare som bor i Storbritannien får rätt att stanna kvar efter Brexit, DN 2/3 -17 , och senare för ett extra villkor med 366 röster mot 268. Enligt det extra villkoret ”ska parlamentet ha rätt att underkänna det avtal som regeringen träffar med EU. Och om förhandlingarna slutar utan ett avtal ska parlamentet få makt att förhindra ett utträde. Ärendet går nu tillbaka till underhuset, där Mays konservativa parti har en liten majoritet. TT-AFP-Reuters ” DN 8/3 -17

Den 13 mars röstade underhuset än en gång för regeringens förslag. ”Överhusets bångstyriga pärer röstade med regeringen. Överhusets två tillägg slopades. Labourledaren Jeremy Corbyn försökte ordna en demonstration utanför underhuset. Kring hundra personer dök upp.” SvD 15/3 -17 Sedan gav drottning Elisabeth sitt formella godkännande av lagförslaget. DN och SvD 17/3 -17

Storbritannien har alltså uppfyllt sina konstitutionella förpliktelser för att enligt artikel 50 EU inleda processen för utträdet med en anmälan till Europeiska rådet så att förhandlingarna kan inledas.

Måndagen den 20 mars meddelade premiärminister Theresa May att artikel 50 EU , utträdesklausulen, utlöses onsdagen den 29 mars 2017. ”Processen då villkoren för separationen förhandlas fram ska ta två år. Om man inte kommer överens under den tiden har premiärminister Theresa May sagt att Storbritannien går ur ändå, vilket skulle innebära en så kallad hård Brexit.” SvD 21/3 -17

6. Bestämmelserna om utträde ur EU i artikel 50 i unionsfördraget som unionen och dess institutioner ska rätta sig efter

Lissabonfördraget består av två fördrag, dels fördraget om Europeiska unionen (förkortat EU) och dels fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (förkortat EUF). Bestämmelserna om utträde finns i artikel 50 i unionsfördraget och har fem punkter, varav de tre första rör det huvudsakliga innehållet.

”Artikel 50

1. Varje medlemsstat får i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser besluta att utträda ur unionen.

2. Den medlemsstat som beslutar att utträda ska anmäla sin avsikt till Europeiska rådet. Mot bakgrund av Europeiska rådets riktlinjer ska unionen förhandla fram och ingå ett avtal med denna stat där villkoren för dess utträde fastställs, med beaktande av dess framtida förbindelser med unionen. Detta avtal ska förhandlas i enlighet med artikel 218.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Det ska ingås på unionens vägnar av rådet /ministerrådet/ som ska besluta med kvalificerad majoritet efter Europaparlamentets godkännande.

3. Fördragen ska upphöra att vara tillämpliga på den berörda staten från och med den dag då avtalet om utträde träder i kraft eller, om det inte finns något sådant avtal, två år efter den anmälan som avses i punkt 2, om inte Europeiska rådet i samförstånd med den berörda medlemsstaten med enhällighet beslutar att förlänga denna tidsfrist.

4. ...

5. ... ”

Artikel 218.3 EUF som hänvisas till i artikel 50 EU lyder :

”Kommissionen eller, om det planerade avtalet uteslutande eller huvudsakligen gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik ska lägga fram rekommendationer för rådet som ska anta ett beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar och, med hänsyn till vad det planerade avtalet gäller, utse unionens förhandlare eller chefen för unionens förhandlingsdelegation.”

Hänvisningen innebär alltså att kommissionen, dels ska lägga fram rekommendationer för ministerrådet som antar ett beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar och dels utse unionens förhandlare eller chefen för unionens förhandlingsdelegation.

Så långt har kommissionen utsett Michel Barnier, tidigare EU-kommissionär, till unionens förhandlare om Brexit. DN 7/1 -17

Villkoret enligt artikel 50.1 EU om utträdet för en anmälan till Europeiska rådet har Storbritannien, som framgått ovan, redan uppfyllt konstitutionellt.

Artikel 50.2 EU betyder att Europeiska rådet /EU:s stats- och regeringschefer i sammanträde/ anger riktlinjer för unionen som ska genom Michel Barnier förhandla fram ett avtal med Storbritannien ”där villkoren för dess utträde fastställs, med beaktande av dess framtida förbindelser med unionen”. Avtalet ”ska ingås på unionens vägnar av ministerrådet som ska besluta med kvalificerad majoritet efter Europaparlamentets godkännande.”

Av artikel 50.3 EU framgår att 1) ett sådant avtal ska träffas inom två år, om inte Europeiska rådet i samförstånd med Storbritannien med enhällighet beslutar att förlänga denna tidsfrist, och att 2) om det inte finns ett sådant avtal två år efter utträdesanmälan och ingen förlängning har skett, ska fördragen då upphöra att vara tillämpliga på Storbritannien.

7. Vitboken

Vitboken (White Paper) ”Förenade kungadömet utträde från, och nya partnerskapet med, Europeiska unionen” som lades fram i underhuset av Brexitministern David Davis följer de principer som premiärminister Theresa May presenterade i sitt tal den 17 januari. Då fastslog hon, att inget avtal är bättre än ett dåligt avtal. I vitboken står : ”Vi kommer att säkerställa att våra ekonomiska och andra funktioner kan fortgå, inklusive att stifta de eventuella lagar som behövs för att lindra effekterna av en icke uppnådd uppgörelse”. TT ” DN 3/2 -17

8. Unionens institutioner och därmed förhandlaren ska uppfylla bestämmelserna i fördragen

I början av december 2016 svarade Michel Barnier på journalisternas frågor om de kommande förhandlingarna och Dagens Nyheter skrev den 7 februari om presskonferensen. Där står: "Inte förrän skilsmässan är klar kan samtal inledas om hur en ny relation mellan EU och Storbritannien ska utformas, hävdar EU." Men unionen och dess institutioner samt förhandlaren måste enligt artikel 5.2 EU och 13.2 EU följa fördragen : "endast handla inom ramen för de befogenheter som medlemsstaterna tilldelat den /unionen/ i fördragen för att nå de mål som fastställs där."

Enligt artikel 50.2 gäller ju att när Storbritannien lämnat in sin vederbörliga utträdesanmälan "ska unionen förhandla fram och ingå ett avtal med denna stat där villkor för dess utträde fastställs, med beaktande av dess framtida förbindelser med unionen." Förutsättningen för att man ska kunna beakta Storbritanniens framtida relationer vid fastställandet av utträdesvillkoren är att man rätt ut de framtida relationerna. Att skapa vattentäta skott mellan utträdesvillkoren och de framtida förbindelserna för Storbritannien är alltså inte förenligt med fördragen. Det ska alltså finnas en samtidighet.

9. Fördragen och internationell handel

När det gäller handel mellan EU och Storbritannien ska EU:s institutioner och förhandlare följa bestämmelserna i artikel 21.2e EU vad gäller de framtida förbindelserna. "Unionen ska utforma och föra en gemensam politik och vidta åtgärder samt verka för att säkerställa en hög grad av samarbete inom alla områden för internationella förbindelser för att

...

e) främja integreringen av alla länder i världsekonomin, även genom gradvis avskaffande av restriktioner för internationell handel,"

...

Beträffande den gemensamma handelspolitiken föreskrivs i artikel 206 EUF :

"Genom att upprätta en tullunion i enlighet med artiklarna 28-32 ska unionen i enlighet med sina gemensamma intressen bidra till en harmonisk utveckling av världshandeln, en gradvis avveckling av restriktionerna i den internationella handeln och i utländska direktinvesteringar samt en sänkning av tullmurarna och andra åtgärder."

Det betyder, att EU enligt fördragen inte ska stå i vägen för frihandelsavtal , utan EU ska främja en sådan integrering i världsekonomin genom ett samarbete med ett fritt Storbritannien vad gäller internationell handel.

Dagens Nyheters chefredaktör Peter Wolodarski målar i söndagskrönikan den 2 april 2017 upp en svart bild för bodelningen mellan Storbritannien och EU. "Om förhandlingarna misslyckas är det dåligt för EU. För Storbritannien kan konsekvenserna bli ödesdigra. EU-medlemmarna fortsätter att handla med varandra på en öppen marknad, medan britterna riskerar att skickas ut i dimman av tullar och andra begränsningar."

Men Wolodarski beaktar inte de skyldigheter som EU:s institutioner har enligt fördragen beträffande internationell handel, i all synnerhet som Storbritanniens premiärminister Theresa May i tidningen den 30 mars förklarade Storbritanniens ingång i förhandlingarna.

"Så det ligger i allas våra intressen att partnerskapet mellan Storbritannien och EU tillåter maximalt

med frihet för brittiska företag att handla och verka på europeiska marknader och detsamma gäller för svenska företag i Storbritannien. Det skulle skada oss alla om onödiga handelshinder upprättades.”

Wolodarski påstår att EU är ”förankrat i rättsstatliga principer”. Då ska unionen endast agera inom ramen för fördragen såsom angivits ovan.

Och ytterst finns WTO:s handelsregler att tillämpa som tidigare redogjorts för.

10. Kritik av några av Stanna-sidans inlägg i massmedia

I en kolumn med rubriken ”May önsketänker om Brexit” den 27 januari 2017 i Dagens Nyheter av Philippe Legrain, brittisk ekonom och tidigare rådgivare till EU-kommissionens ordförande, är personangrepp och påståenden utan belägg vanliga. Text om premiärminister Theresa May: ”Det är inte förvånande att May valde en Brexitvariant där Storbritannien lämnar både EU:s inre marknad och dess tullunion : hon vet föga och bryr sig ännu mindre om nationalekonomi.” Han upprepar okritiskt vad som slungats ut från EU på tvärs mot fördragen: ”EU fordrar att skilsmäsovillkoren fastställs innan eventuella framtida relationer diskuteras. Det är ingen formalitet.”

Under rubriken ”Ta inte brittiskt utträde för givet” skrev Mats Karlsson, direktör på Utrikespolitiska institutet, en artikel på SvD Debatt den 5 januari 2017 om Brexit. Samma dag togs ämnet upp i radion och Mats Karlsson intervjuades. Det som genomsyrar artikeln är, att Mats Karlsson inte respekterar folkviljan, resultatet i folkomröstningen, och spekulerar om framtiden i Storbritannien.

”Storbritannien står bara inför dåliga , sämre eller katastrofala val. Det är då dags att utforska det utsagda alternativet : att inte ta brexit för given, att överväga vad som skulle föra detta land tillbaka till EU.” Mats Karlsson sätter sin tillit till att Storbritanniens politiker, parlament och domstolar ska köra över folkviljan, Brexit, vilket skulle ha varit djupt odemokratiskt. ”**För Storbritanniens politiker** kan vägen tillbaka framstå som oöverkomlig. Parlamentariker kommer att avkrävas lojalitetsförklaringar till omröstningens utgång. Men de kommer också att avkrävas ställningstaganden till förhandlingarnas utgång. I dag pågår domstolsprövningar av i vilken ordning beslut kan fattas, med eller utan parlamentets deltagande. En ny process är också i görningen, i Irländsk domstol, om huruvida ett utlysande av artikel 50 är oåterkallelig. Underskatta inte parlamentets och domstolars starka roll.”

Att mygla bort oönskade resultat i folkomröstningar har EU-etablissemanget ständigt satt på dagordningen under EU:s historia, vilket också tidigare har framgått många gånger på min hemsida.

Precis som direktören vid Utrikespolitiska institutet respekterar inte den brittiska ekonomijournalisten och ordföranden för ”The institute for New Economic Thinking” Anatole Kaletsky folkviljan om Brexit i folkomröstningen i kolumnen i Dagens Nyheter den 2 augusti 2016 under rubriken ”Brexit är ännu inte oundvikligt” och den 5 mars 2017 under rubriken ”Tony Blairs demokratiska uppror”.

”**En strategi** som hindrar Brexit har därför goda chanser. ... Svaret har ingenting att göra med respekt för demokratin. Brexitvalet är inte mer oåterkalleligt än alla andra val eller folkomröstningar, förutsatt att EU är redo för en del blygsamma reformer.” DN 2/8 -16

Problemet för EU-etablissemanget att mygla bort Brexit var att man denna gång inte hade med sig regeringen på noterna.

Tony Blair, som på sin tid som premiärminister hade svikit sitt löfte om en folkomröstning om EU:s

nya grundlag när allt talade för ett nej, uppmanade den 17 februari 2017 ”britterna att ompröva Brexit innan regeringen påbörjar utträdesprocessen.” Men Kaletsky tvingades konstatera : ”Blair må vara en impopulär figur numera.” DN 5/3 -17

De icke-folkvalda, feodala lorderna i överhuset blev sedan den sista utposten för EU-etablissemang för att i det längsta inte respektera folkomröstningen och det folkvalda underhusets beslut om Brexit, såsom tidigare har redovisats.

Man måste förstå att de icke-folkvalda lordernas agerande i överhuset väckte upprörda känslor bland britterna. I kolumnen den 5 mars 2017 uttryckte Anatole Kaletsky sig något kryptiskt om detta. ”Ett 'framgångsrikt Brexit' ses som en fråga om nationens överlevnad. Därför betraktas även blygsamma förslag om att begränsa regeringens förhandlingsfrihet – som parlamentariska omröstningar om att EU-medborgare ska få stanna kvar - som sabotageförsök.”

Beträffande den rättsliga ställningen för medborgare från andra EU-länder i Storbritannien och för brittiska medborgare i andra EU-länder är den en fråga för förhandlingarna, sade Brexitministern David Davis på en presskonferens tillsammans med EU-ministern Ann Linde vid sitt besök i Sverige den 14 februari. ”**Den brittiska regeringen** vill dock att de /100 000 svenskar i Storbritannien/ ska få rätt att bo kvar, men det kräver att de 1,2 miljoner briter som bor i andra EU-länder - varav 30 000 i Sverige - ska ha motsvarande rätt. Därför kommer det bli en av de första frågorna att lösa när förhandlingarna mellan Storbritannien och EU börjar i vår.

- Vi är fast beslutna att svenskarna ska få en bra stabil relation i framtiden som tryggar deras ställning, lovade David Davis, minister för departementet för Storbritanniens utträde ur EU, när han besökte Stockholm på tisdagen.
- Vi siktar på att avgöra frågan så fort som möjligt, tillade han.” DN 15/2 -17

Den brittiska regeringen har alltså fog för sig att inte på förhand ensidigt låsa sig i frågor som har flera sidor och som kommer att vara föremål för förhandlingar, men Storbritanniens avsikter är tydliga.

Från början har premiärminister Theresa Mays regering gjort klart att resultatet av utträdesförhandlingarna enligt artikel 50 i EU-fördraget, vare sig det blir en uppgörelse eller ett utträde utan en uppgörelse, kommer det att underställas det brittiska parlamentet för beslut.

11. Utlösningen av utträdesartikeln 50 EU av Storbritannien den 29 mars 2017 och mediala reaktioner

Så kom den 29 mars 2017, dagen då Storbritannien genom en anmälan till Europeiska rådet aktiverade artikeln 50 EU i Lissabonfördraget om utträdet ur Europeiska unionen.

Precis som kring den 23 juni 2016 då det brittiska folket röstade för att lämna EU firade skrämselfpropagandan i Dagens Nyheter stora triumfer. För en bakgrund, se artikeln 2016-09-23 ”Folkomröstningen i Storbritannien om EU-medlemskapet den 23 juni 2016 : Brexit”.

På första sidan av DN den 29 mars 2017 finns en stor bild av en mur och en grind som skiljer katolska och protestantiska kvarter i Belfast i Nordirland. I bildtexten står att muren ska hindra upplopp. I bilden är infällt: ”I dag påbörjas Brexit”. Med stora typer i fet stil står : ”Risk för sammanbrott när dörren till EU ska stängas.” Med mindre typer står : ”I Nordirland väcker gränsfrågan oro för nytt våld”. I den redaktionella texten under står bl a : ”Flera diplomater som DN har talat med uppger att ett sammanbrott inte kan uteslutas.”

Dagens Nyheter spekulerar i det värsta redan innan förhandlingarna ens har påbörjats. Det är fråga om skrämselfpropaganda som säger mer om DN än om Brexit.

Inne tidningen finns på sex sidor tre artiklar. Temat är detsamma. "Sammanbrott hotar skilsmässan" lyder den tjocka rubriken. Till en lång artikel om Nordirland och Skottland är den feta rubriken : "Ny gräns kan väcka liv i blodig konflikt" med bl a underpunkter : "Storbritannien ska gå ur EU och många ser ett land som håller på att falla samman " och "På Nordirland konfronteras människor med sin våldsamma historia. Allt fler frågar sig : Vad händer när gränsen till Irland blir en yttre EU-gräns ?"

Men vad har Dagens Nyheter för belägg i den efterföljande artikeln av Katrine Marcel för en våldsam utveckling enligt rubriksättningen. Efter en kort redogörelse för konflikten mellan katoliker och protestanter på Nordirland och freden 1998 sägs :

"I dag aktiverar Storbritanniens premiärminister Theresa May artikel 50 i Lissabonfördraget. Om två år kommer Storbritannien att ha lämnat EU.

Ingen vet vad det kommer att innebära.
Allra minst för Nordirland."

Det verkar vara en riktig ståndpunkt med hänsyn till att förhandlingarna inte ens har inletts och att ingen vet hur gränslösningarna kommer att se ut. Och varken Storbritannien eller EU har något intresse att medverka till några motsättningar mellan protestanter och katoliker.

Men DN-artikeln vänder sedan på kuttingen och intervjuar sedan folk från de olika sidorna som *vet*, visserligen i diametralt olika riktningar, och så landar artikelförfattaren i något av en slutsats : "I brist på information verkar många på Nordirland utgå från det värsta : Fort Europas taggtrådsbeklädda mur kommer att gå på Nordirland mellan katolikerna och den irländska republik som de vill bli en del av."

Och Connor McGilloway, ledare för en ungdomsgrupp, kommer ihåg gränsen före fredsavtalet som knappast är relevant. "- Jag minns det som väldigt farligt, förklarar han. Brittiska soldater med stora vapen. Det fick många människor att vända sig mot den brittiska armén." Och Kellie Armstrong från det nordirländska mittenpartiet Alliance hade i början av artikeln sagt : "- Senast vi hade gränskontroller sprängde folk dem i luften." Det uttalandet upprepades längre fram i artikeln med större typer och i egen spalt.

Sammy Wilson från protestantiska DUP har en motsatt uppfattning. "Om Nordirland säger han på telefon : '- Folk oroar sig i onödan. Självklart kommer det inte bli någon gräns mot Irland , eller så kommer det att bli en elektronisk gräns. Ungefär som en vägtull. Det finns en massa sätt att lösa det här på.

Han suckar i telefonen.

– Sverige är ju medlem i EU eller hur ? Och Norge är det inte ? Er gräns är många gånger längre än den nordirländska och den funkar."

Därmed hade olika åsikter i gränsfrågan redovisats. Men artikelförfattaren låter den ena åsikten få överhanden och ger uttryck för våldsamma spekulationer. "Att när Storbritannien lämnar EU blir gränsen mellan Nordirland och Irland en yttre EU-gräns. Det är inte alls så enkelt att lösa som gränsen mellan Sverige och Norge. Storbritannien ska ju lämna även tullunionen och den

gemensamma marknaden. Gränsen kommer att behöva att bevakas. På något sätt. Och senast det skedde ledde det till att folk sprängde varandra i luften.

Hur hållbar är den här freden ? ”

Att det nu skulle bli våldsamheter finns inga belägg för och artikelförfattaren säger i praktiken mot vad hon sade i början.

”Om två år kommer Storbritannien att ha lämnat EU.

Ingen vet idag vad det kommer att innebära.
Allra minst för Nordirland.”

Detta betyder, att Dagens Nyheter saknar riktiga belägg för sina våldsamma påståenden och rubriker som i själva verket utgör skrämselfpropaganda .

Den 30 mars hade radion ett inslag på samma tema som DN-artikeln och Katrine Marcel intervjuades.

Det finns knappast någon tidning i Sverige som är så EU-fixerad som Dagens Nyheter ända från ledarsidorna till kultursidorna. Den 29 mars 2017 är en märkesdag.

På första sidan till DN.KULTUR, kulturbilagan, finns en stor Europakarta med EU-symbolerna inlagda och texten ”Bye bye, Britain !” med stora typer och undertexten: ”Författaren Joris Luyendijk om ett land som går in i mörkret.”

Till artikeln på två sidor av Joris Luyendijk, nederländsk journalist och författare, hör en karta på en halvsida med en brittisk flagga med den stora texten: OK NOW YOU CAN PANIC.

Joris Luyendijks artikeln om Brexit har rubriken : ”Storbritanniens stora steg rätt ut i mörkret”. Det finns ingen sans i argumentationen.

”Utträdet bygger i stället på en grundval av lögner, självbedrägeri, falska löften, manipulation och illa dold rasism. Och vad värre är ; Brexitlägret har ingen aning om vad de håller på med . De är inte lugna utan improviserar sig fram.

Ögonblicket är historiskt. Brexit innebär i den här skepnaden att Storbritannien tar ett kliv ut i mörkret. Resten av EU tar inte bara farväl av en medlemsstat, man måste också vänja sig vid att grannarna på andra sidan Nordsjön och Engelska kanalen inte längre agerar rationellt och förutsägbart.” DN 29/3 -17

Storbritannien vet vad som görs. Premiärministern skrev ju senast på DN.Debatt den 30 mars 2017. ”I går , onsdag 29 mars, skrev jag formellt till Europeiska rådets ordförande Donald Tusk för att verkställa det brittiska folkets demokratiska beslut då de röstade förra året för att lämna den Europeiska unionen.”

Och premiärministern återgav vad folkomröstningen handlade om : ”Vår folkomröstning var en omröstning för att återföra, som vi ser det, vårt nationella självbestämmande. Vi lämnar den Europeiska unionen, men vi lämnar inte Europa - och vi vill förbli en engagerad partner och allierad till Sverige och alla våra vänner över kontinenten.”

Med återvunnen nationell självbestämmanderätt kan Labour vid tillräckligt stöd genom lagstiftning i parlamentet få genomslag för principen om ”Lika lön för lika arbete” så att lönedumpning kan

förhindras från s k utstationerade, utländska företag som har sämre kollektivavtal och inhemska företag kan konkurrera på lika villkor med de utländska företagen. Bl a Lavaldomen visade, att med EU-medlemskapet lägger EU:s fördrag hinder i vägen genom artikeln 49 EG om fri rörlighet i Nicefördraget (nuvarande artikel 56 EUF) och artikeln 12 EG om diskriminering (nuvarande artikel 18 EUF).

Joris Luyendijk förstår inte heller varför Storbritannien inte längre kan fortsätta att ingå i den gemensamma marknaden och i stället söker ett nytt , ambitiöst frihandelsavtal.

Premiärministern skrev: ”Vi har lyssnat noga på vad våra europeiska motparter har sagt och vi respekterar deras position. Det är därför, till exempel, som Storbritannien inte söker medlemskap i den gemensamma marknaden. Europeiska ledare har varit tydliga med att medlemskap innebär acceptans av de 'fyra friheterna'. Vi förstår att dessa friheter är odelbara och att det inte går att 'plocka russinen ur kakan'. Av den anledningen så söker vi inte medlemskap i den gemensamma marknaden men största möjliga tillgång till den genom ett nytt djärvt och ambitiöst frihandelsavtal.”
DN 30/3 -17

Och Storbritannien har byggt, som också framgick i sin lida av artikeln 2016-09-23 på hemsidan, ett stort handelsdepartement och utvecklat kontakter med en rad länder för att ligga i startgroparna för nya bilaterala handelsavtal världen över.

Det är i stället Joris Luyendijk som inte vet vad han talar om : ”Och vad värre är : Brexitlägret har ingen aning om vad de håller på med. De är inte lugna utan improviserar sig fram.”

Joris Luyendijk passerade anständighetens gräns när han utan några som helst belägg framställer premiärminister David Camerons löfte 2013 om en folkomröstning om EU-medlemskapet senast 2017 efter en seger i parlamentsvalet 2015 och en omförhandling med EU som blott taktik :

”kändes ... som ett typexempel på genial brittisk taktik.

Men Cameron underskattade sin egen popularitet. De konservativa fick egen majoritet och nu gick det inte att ta tillbaka löftet. Nästa blunder av Cameron var att han alldeles för sent insåg att kunde förlora folkomröstningen. Kanske förstod han helt enkelt inte hur viktigt EU är.”

Detta säger mer om Joris Luyendijk än om David Cameron, som kommer att gå till historien som den premiärminister som höll sina löften om en brittisk folkomröstning om EU-medlemskapet och en skotsk folkomröstning om självständighet.

I ett ledarstick den 31 mars 2017 ansluter Dagens Nyheter sig, utan några som helst belägg, till Joris Luyendijks anklagelse om taktik. ”Ansvarstagande är inte det första ord man kommer att tänka på när man hör namnet David Cameron. Den brittiska folkomröstningen om ett utträde ur EU, det som kallas Brexit, var något han utlovade enbart för att hans konservativa Tories skulle väljas om. Och omvalda blev de.”

12. Avslutning

Den 23 juni 2016 och den 29 mars 2017 är historiska datum under EU:s era. Vad som kommer ut av förhandlingarna finns all anledning skärskåda längre fram.

Kaj Lidén
www.EU-kommentar.se

